

References:

1. *Agrarne pravo Ukrainy* : pidruchnyk. V. M. Yermolenko, O. V. Gafurova, M. V. Grebenyuk [ta in.] ; za zag. red. V. M. Yermolenka. K.: Yurinkom Inter, 2010. 608 S. (in Ukrainian).
2. Chabanenko M. M. Pravove stanovyshhe sub'yektiv agrarnogo prava j osoblyvosti vstanovlennya yixnix prav ta obov'yazkiv yak elementy galuzevogo metodu agrarnogo prava. *Visnyk Zaporiz'kogo nacional'nogo universytetu. Yurydychni nauky*. 2014. # 4(2). S. 214-223 (in Ukrainian).
3. *Agrarne pravo: pidruchnyk*. V. M. Korniyenko, G. S. Korniyenko, I. M. Kul'chij ta in.; za red. A. M. Stativky'. Xarkiv : Pravo, 2018. S. 412 (in Ukrainian).
4. Babenko O. S. Py'tannya adaptaciyi ukraïns'kogo zakonodavstva pro agroximikaty' ta pesty'cy'dy' do norm zakonodavstva YeS. *Naukovy'j visnyk Xersons'kogo derzhavnogo universytetu*. 2013. № 1. S. 39-41 (in Ukrainian).
5. Urkevych V. Yu. Pravovi py'tannya ekologizaciyi sil'skogospodars'kogo vy'robny'ctva pry' vy'kory'stanni GMO. *Vid pravovoyi oxorony' pry'rody' Ukrayins'koyi RSR do ekologichnogo prava Ukrainy* : zb. tez Vseukr. nauk.-prakt. Konf., pry'svyach. pam'yati d-ra yury'd. nauk., prof. Vasylya Luk'yanovycha Muntyana z nagody' 95-richchya vid Dnya narodzh., 26 trav. 2017 r., Ky'viv. M-vo osvity' i nauky' Ukrainy', Ky'viv. nacz. un-t im. Tarasa Shevchenka, Yury'd. f-t [ta in.] ; [uklad.: V. V. Nosik, A. S. Yevstigneyev, M. P. Kucherova]. Chernivci : Kondrat'yev A. V., 2017. S. 66-69 (in Ukrainian).
6. FOP Bodnarchuk Vitalii Petrovych. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/fop_details/26778092. (ne znayu yak pravy'no poslaty's' na sayt (in Ukrainian).
7. Reyestr special'ny'x sy'rovy'nny'x zon. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/file-storage/reyestr-specialnih-sirovinnih-zon> (in Ukrainian).

Received: 06/05/2020

1st Revision: 11/06/2020

Accepted: 25/06/2020

R. Shybko, PhD stud. (Law)
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE LEGAL STATUS OF PRODUCERS OF RAW MATERIALS FOR BABY FOOD

The article is devoted to the research of legal status of the producers of agricultural raw materials for infant nutrition in Ukraine. It is established that in the legislation of Ukraine there is no single approach to defining the concept of "an agricultural producer", which may create negative consequences in law enforcement. The article highlights the legal issues of general, special and particular legal personality of producers of plant and animal origin for infant nutrition. According to national legislation, producers of agricultural raw materials for baby nutrition are endowed with a special legal personality, which is manifested through the prism of their obligation to produce high-quality and safe agricultural raw materials. The article analyzes the current legal status of special raw material zones for the production of raw materials used for the manufacture of infant nutrition and dietary nutrition. As of 19 July 2019 the Register of Special Raw Zones includes nine businesses that produce agricultural raw materials for baby nutrition. At the same time, such entities mainly produce milk and raw milk, which is due to the statutory state support of those agricultural enterprises that produce ecologically clean milk and raw milk for baby nutrition in special raw material zones. The need to establish a ban on any use of pesticides in special raw material areas is stressed. It is noted that those agribusiness entities that operate in special raw material areas are able to provide baby nutrition producers with environmentally friendly and safe raw materials of animal and plant origin. At the same time, such entities have almost no advantages over agricultural producers without the status of a special raw material zone. The author emphasizes the negative trend of reducing the number of special raw material zones for the production of raw materials used for the manufacture of baby nutrition. Thus, there is an urgent need to create an effective mechanism of state support for agribusiness entities that have received the status of a special raw material zone. The author concludes that agricultural producers who produce raw materials in special raw material zones are endowed with a particular legal personality.

Keywords: agricultural raw materials, agricultural production cooperative, baby food, genetically modified organisms, farming, food quality and safety, pesticides and agrochemicals, special raw material zone.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv.
Legal Studies, 2020; 2 (113): 71-75
УДК: 349.42
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2020/2.113-14>

ISSN 1728-2195
© Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Publishing center "Kyiv University", 2020

I. Якубович, асп.
ORCID ID: 0000-0002-8689-2593
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ СКЛАДСЬКОГО ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНА

З'ясовано характерні ознаки договору складського зберігання зерна, обґрунтовано перелік його істотних умов, досліджено правову природу й особливості складських документів на зерно. Виявлено недоліки правового регулювання укладення та виконання договорів складського зберігання зерна, а також обґрунтовано пропозиції з метою їх усунення. Установлено, що правова природа договору складського зберігання зерна виявляється в тому, що він є: договором про надання послуг; публічним договором; письмовим договором; двостороннім договором; зазвичай відплатним договором; строковим договором; реальним договором; договором приєднання; укладається у спеціальному порядку. Доведено, що істотними умовами договору складського зберігання зерна є: предмет договору (послуги зі складського зберігання зерна із збереженням його якості та недопущення втрат вище природних); об'єкт договору (зерно певного виду, класу, кількості, яке зазначене в договорі складського зберігання зерна); термін договору (із зазначенням певного часового проміжку або без указівки такого, що зумовлює дію договору до першої вимоги поклаждавця). З метою спрощення обігу складських документів на зерно та зменшення рівня зловживань на ринку зерна пропонується внести зміни до статті 961 Цивільного кодексу України, Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" і Закону України "Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва", передбачивши можливість видачі складських свідоцтв у електронній формі.

Ключові слова: договір складського зберігання зерна; зберігання зерна; зерно; подвійне складське свідоцтво; просте складське свідоцтво; складська квитанція; складські документи на зерно.

ВСТУП. Однією із пріоритетних культур у сільському господарстві України є зерно. У Законі України "Про зерно та ринок зерна в Україні" від 4 липня 2002 р. зерно визначається як плоди зернових, зернобобових та олійних культур, які використовуються для харчових, насінневих, кормових і технічних цілей. Особливості зерна як цінної сільськогосподарської сировини зумовлюють особливості його зберігання, що впливає й на специфіку правового регулювання у зазначеній сфері.

Зокрема, за даними ФАО, втрати зерна і зернопродуктів при зберіганні щороку становлять 10-15 %. Приміром, у світі від комірних шкідників втрачається стільки зерна, що ним можна було б прогодувати 135 млн осіб [1].

До особливостей діяльності у сфері складського зберігання зерна можна віднести те, що передача зерна на зберігання оформлюється спеціальними правовими актами: договором складського зберігання зерна та складськими документами на зерно.

У юридичній літературі специфіку правового регулювання договору зберігання аналізували Т. Водоп'ян, О. Тичковська та інші вчені. Цивільно-правову характеристику договору зберігання на товарному складі досліджували О. В. Дзера, А. М. Демчук, Е. М. Грамацький та ін. Особливості договору складського зберігання зерна аналізувала І. В. Паракуда, проте таке дослідження було проведено з позицій господарського права. Водночас здійснення заходів із дерегулювання господарської діяльності на ринку зерна та зміни аграрного законодавства зумовлюють актуальність проведення комплексного дослідження особливостей договору складського зберігання зерна, з'ясування його істотних умов і виявлення правової природи складських документів на зерно в сучасних умовах.

Метою цієї статті є з'ясування характерних ознак договору складського зберігання зерна, обґрунтування переліку його істотних умов, дослідження правової природи та особливостей складських документів на зерно, виявлення недоліків правового регулювання укладення та виконання договорів складського зберігання зерна й обґрунтування пропозицій з метою їх усунення.

Об'єктом дослідження є договір складського зберігання зерна, а також складські документи на зерно.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ. Особливості укладення та виконання договору складського зберігання зерна. Порядок укладення та виконання договору складського зберігання зерна врегульований Цивільним кодексом України, а детальне правове регулювання забезпечується приписами ст. 26–36 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні". У юридичній літературі зазначається, що "...договір зберігання є самостійним, особливим видом договору, який хоч і має багато схожих елементів із більшістю цивільно-правових договорів, водночас характеризується низкою відмінностей" [2, с. 17]. Ще більше специфічних відмінностей має договір складського зберігання зерна.

По-перше, за договором складського зберігання зерна зерновий склад зобов'язується за плату зберігати зерно, що передане йому суб'єктом ринку зерна. Водночас у ст. 28 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" передбачено, що договором складського зберігання зерна може бути передбачено безоплатне зберігання зерна.

По-друге, договір складського зберігання зерна є публічним договором. Як зазначає А. М. Демчук, "...на відміну від інших обов'язкових договорів, публічний договір є обов'язковим для укладення тільки одному контрагенту – суб'єкту підприємницької діяльності... Інша сторона публічного договору не зобов'язана такий договір укладати, але має право спонукати до укладення договору іншу сторону" [3, с. 90].

По-третє, типова форма договору складського зберігання зерна затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2003 р. № 510 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 № 1699 та зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 № 677). У юридичній науці наголошується, що "...укладення договору зберігання на товарному складі можна охарактеризувати як договір приєднання. Отже, формалізуються істотні умови договору та забезпечуються рівні умови для всіх учасників договірних відносин" [4, с. 124]. Розвиваючи зазначену думку, договір складського зберігання зерна, який укладається відповідно до типової форми, також можна визнати договором приєднання.

По-четверте, договір складського зберігання зерна укладається в письмовій формі, що підтверджується видачею власнику зерна складського документа. Учені

у сфері цивільного права характеризують договір зберігання на товарному складі як договір, якому притаманний спеціальний порядок укладення [4, с. 124]. Оскільки укладення договору складського зберігання зерна обов'язково супроводжується видачею складських документів на зерно відповідно до вимог ст. 25 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні", то порядок його укладення можна визначити як спеціальний.

По-п'яте, обов'язками зернового складу за договором складського зберігання зерна є такі: а) зберігати зерно протягом терміну, установленого в договорі складського зберігання зерна, а якщо такий термін договором не встановлений і не може бути визначений виходячи з його умов, то зерновий склад зобов'язаний зберігати зерно до подання покладавцем вимоги про його повернення (ст. 27 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); б) письмово за сім днів до закінчення терміну зберігання зерна попередити покладавця зерна про закінчення терміну зберігання зерна та запропонувати термін витребування зерна; в) продати зерно на конкурентних засадах, якщо покладавець зерна у запропонований зерновим складом термін не забрав зерно (ст. 31 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); г) повернути покладавцеві або особі, зазначеній ним як одержувач, зерно у стані, передбаченому договором складського зберігання та законодавством (ст. 32 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); д) нести відповідальність за втрату, нестачу чи пошкодження зерна, прийнятого на зберігання, а також відшкодувати завдані збитки (ст. 33, 34 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); е) повернути зерно за першою вимогою володільця складського документа, навіть якщо передбачений договором складського зберігання термін його зберігання ще не закінчився (ст. 35 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); інші обов'язки, які можуть бути визначені в договорі складського зберігання зерна.

По-шосте, обов'язки власника зерна за договором складського зберігання зерна полягають у такому: а) оплатити послуги складського зберігання зерна; б) внести плату за весь фактичний час його зберігання, якщо він після закінчення терміну дії договору складського зберігання зерна не забрав зерно (ст. 28 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); в) відшкодувати зерновому складу збитки, завдані йому у зв'язку з тим, що зберігання не відбулося, якщо він у розумний термін не попередив останнього про відмову від договору зберігання (ст. 29 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); г) відшкодувати витрати, які сторони не могли передбачити при укладенні договору складського зберігання зерна (надзвичайні витрати) (ст. 30 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); д) забрати зерно у зернового складу після закінчення терміну зберігання зерна (ст. 31 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"); інші обов'язки, які можуть бути визначені в договорі складського зберігання зерна.

Істотні умови договору складського зберігання зерна. Істотні умови договору складського зберігання зерна в Законі України "Про зерно та ринок зерна в Україні" не визначені. У юридичній науці істотні умови договору зберігання на товарному складі досліджував А. М. Демчук, на думку якого "... предметом договору зберігання на товарному складі слід розуміти діяльність зберігача, спрямовану на забезпечення збереження майна, а також на забезпечення оборотоздатності товару (послуги), а об'єктом договору – товар" [5, с. 211]. Таким чином, до істотних умов договору складського зберігання зерна, на нашу думку, необхідно віднести

предмет договору, яким є послуги зі складського зберігання зерна із збереженням його якості та недопущення втрат вище природних. Об'єктом договору є зерно певного виду, класу, кількості, яке визначено у договорі складського зберігання зерна.

У юридичній літературі дискусійним є питання про те, чи є істотною умовою договору складського зберігання зерна термін такого договору. Адже відповідно до ст. 27 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" зерновий склад зобов'язаний зберігати зерно протягом терміну, встановленого в договорі складського зберігання зерна. Якщо термін зберігання зерна договором складського зберігання зерна не встановлений і не може бути визначений із його умов, то зерновий склад зобов'язаний зберігати зерно до подання покладавцем вимоги про його повернення. Якщо термін зберігання зерна визначено моментом пред'явлення власником зерна вимоги про його повернення, то зерновий склад має право із закінченням звичайного за цих обставин терміну зберігання вимагати від власника зерна забрати це зерно в розумний термін. Отже, договір складського зберігання зерна може бути укладений як на певний термін, так і без зазначення в договорі певного терміну, протягом якого зерно буде зберігатися на складі. У спеціальній літературі зазначається, що "... сам по собі факт строковості того чи іншого договору ще не робить строк його істотною умовою з огляду на те, що саме закон може визначати або строк дії договору, або механізм його припинення" [5, с. 212]. На нашу думку, як фіксацію певного терміну в договорі складського зберігання зерна, так і відмову від його чіткої фіксації, що зумовлює застосування приписів аграрного законодавства про дію договору до моменту витребування зерна покладавцем, можна розглядати як визначення терміну в договорі. Тому термін договору складського зберігання зерна варто віднести до істотних умов такого договору.

Правова природа складських документів на зерно. При укладенні договору складського зберігання зерна зерновий склад зобов'язаний видати складські документи на зерно, якими визнаються товаророзпорядчі документи, що видаються зерновим складом власнику зерна як підтвердження прийняття зерна на зберігання та посвідчення наявності зерна і зобов'язання зернового складу повернути його володільцеві такого документа (ст. 1 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"). Правові питання видачі й обігу складських документів на зерно регулюються приписами ст. 961–966 Цивільного кодексу України, законів України "Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва" від 23 грудня 2004 р., "Про зерно та ринок зерна в Україні", а також виданими в його розвиток підзаконними нормативно-правовими актами.

У юридичній літературі виділяють такі властивості складських документів: товарний склад видає складські документи для підтвердження прийняття товару на зберігання; для них характерна наявність установленної форми з відповідними реквізитами; складські документи посвідчують майнові права [6, с. 77]. Проведений аналіз приписів нормативно-правових актів дає підстави говорити також і про інші ознаки складських документів на зерно.

По-перше, складськими документами на зерно є: подвійне складське свідоцтво; просте складське свідоцтво; складська квитанція. Подвійне складське свідоцтво складається із двох частин – складського свідоцтва та заставного свідоцтва (варанта), які можуть бути відокремлені одне від одного. Просте складське свідоцтво видається на пред'явника. Якщо зерновий

склад приймає зерно на зберігання без видачі простого або подвійного складського свідоцтва, то для підтвердження прийняття зерна на зберігання він має видати складську квитанцію.

По-друге, форма бланків складських документів на зерно нормативно затверджена Порядком випуску бланків складських документів на зерно, їх передачі та продажу зерновим складам, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2003 р. № 510 [7]. Зазначеним нормативно-правовим актом визначено також порядок випуску бланків складських документів на зерно.

По-третє, видача складських документів на зерно при укладенні договору складського зберігання зерна є обов'язковою, при цьому в законодавстві чітко визначено термін, коли такі документи мають бути випирані – після передачі зерна на зберігання не пізніше наступного робочого дня.

По-четверте, складські документи на зерно повинні мати передбачені законодавством реквізити, наявність яких є неодмінною умовою для визнання документа дійсним. Відповідно до ст. 38 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" у кожній із двох частин подвійного складського свідоцтва мають бути однаково зазначені: 1) найменування та місцезнаходження зернового складу, що прийняв зерно на зберігання; 2) поточний номер складського свідоцтва за реєстром складських документів складу; 3) найменування юридичної особи або ім'я фізичної особи, від якої прийнято зерно на зберігання, а також місцезнаходження (місце проживання) такої особи; 4) найменування та кількість прийнятого на зберігання зерна, а за необхідності – його якісні характеристики; 5) термін, на який прийнято зерно на зберігання, якщо такий термін встановлюється, або ж указівка, що зерно прийнято на зберігання до запитання; 6) розмір плати за зберігання або тарифи, на підставі яких вона обчислюється, і порядок оплати зберігання; 7) дата видачі складського свідоцтва; 8) підпис уповноваженої особи зернового складу.

По-п'яте, видані складські документи на зерно реєструються у реєстрах, які ведуть зернові склади (ст. 45 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"). Порядок ведення реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2004 р. № 1569 [8].

По-шосте, володільці складських документів на зерно можуть розпоряджатися зерном, що перебуває на зберігання, без припинення договору складського зберігання зерна. Так, зерно, прийняте на зберігання за простим або подвійним складським свідоцтвом, може бути предметом застави протягом терміну зберігання зерна шляхом застави відповідного свідоцтва (ст. 37 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"). Володільць складського та заставного свідоцтва має право розпоряджатися зерном, що зберігається на зерновому складі (ст. 39 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"). Складське та заставне свідоцтво можуть передаватися разом або окремо за передавальними написами (індосаментами) (ст. 40 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні").

Учені у сфері господарського права визначають такі переваги застосування подвійних і простих складських свідоцтв: "...1) полегшують оборот товарів без їх переміщення з місця зберігання після кожної операції ...; 2) шляхом видачі складських свідоцтв залучаються вільні грошові, товарні, кредитні ресурси під заставу ...; 3) видача свідоцтва складом завжди супроводжується передачею реального товару на зберігання;

4) мінімізуються ризики товароволодіння, загибель або пошкодження товару можна застрахувати" [6, с. 80].

У юридичній науці спірним є питання щодо правової природи складських документів. Так, просте і подвійне складські свідоцтва (за винятком заставної частини) визнають: а) товаророзпорядчими документами; б) цінними паперами; в) договорами [9]. Аналізуючи європейський досвід укладення договору зберігання на товарному складі, О. Яворська та А. Демчук дійшли висновку, що "...просте складське свідоцтво, подвійне складське свідоцтво ... мають бути визначені законами України як товаророзпорядчі цінні папери, адже володіють усіма ознаками, що притаманні цінним паперам" [6, с. 77]. На нашу думку, така позиція заслуговує на підтримку, адже відповідно до ст. 1 Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 р. товаророзпорядчі цінні папери – це цінні папери, які надають їхньому держателю право розпоряджатися майном, указаним у цих документах.

Щодо визнання складських документів на зерно своєрідними договорами, то російська вчена А. О. Котелевська доводить, що неправильно говорити про подвійну природу складських свідоцтв – як товаророзпорядчих документів і як форми договору, адже складське свідоцтво є не формою договору, а доказом наявності договірних відносин і конкретних умов договору [10, с. 103]. Таким чином, за своєю природою складські документи на зерно неоднорідні: просте складське свідоцтво та подвійне складське свідоцтво мають ознаки товаророзпорядчих цінних паперів, а складська квитанція не є ні цінним папером, ні товаророзпорядчим документом, адже "...вона засвідчує укладення договору зберігання на товарному складі, а також містить відомості про кількість та номенклатуру товару, прийнятого на зберігання" [6, с. 78].

У сучасних умовах необхідності діджиталізації варто звернути увагу на спрощення порядку обігу складських документів на зерно. Так, Міністерство цифрової трансформації має намір запустити портал цифрової держави "Дія" ("Держава у смартфоні"), який поєднає в електронному форматі всі послуги, які держава надає громадянам і бізнесу. Упродовж п'яти років планується перевести надання всіх послуг у цифровий формат, а за три роки Україна має увійти до ТОП-3 країн у сфері відкритих даних у світі [11]. Одним із напрямів такої діджиталізації може бути переведення обороту складських документів у електронну форму. Адже на сьогодні існує високий рівень розкрадань на зернових складах, передусім через те, що складські документи існують у документальній формі, що створює середовище для шахрайських дій і незаконних схем обігу товару [12]. З метою спрощення обігу складських документів на зерно та зменшення рівня зловживань на ринку зерна варто внести зміни до ст. 961 Цивільного кодексу України, законів України "Про зерно та ринок зерна в Україні" і "Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва", законодавчо передбачивши можливість видачі складських свідоцтв у електронній формі.

ВИСНОВКИ

1. Правова природа договору складського зберігання зерна виявляється в тому, що він є: 1) договором про надання послуг; 2) публічним договором; 3) письмовим договором; 4) двостороннім договором (оскільки обидві сторони мають і права, і обов'язки); 5) зазвичай відплатним договором (якщо інше не передбачено договором); 6) строковим договором (діє протягом визначеного договором терміну або до моменту пред'явлення власником зерна вимоги про його повернення); 7) реальним договором (оскільки згідно зі ст. 29 Закону

України "Про зерно та ринок зерна в Україні" зерновий склад, який зобов'язався взяти зерно на зберігання у передбачений договором складського зберігання зерна термін, не має права вимагати передання йому цього зерна на зберігання); 8) договором приєднання (оскільки типова форма договору затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2003 р. № 510 зі змінами та доповненнями); 9) укладається у спеціальному порядку (оскільки укладення договору в письмовій формі супроводжується видачею складських документів на зерно).

2. Істотними умовами договору складського зберігання зерна є: предмет договору (послуги зі складського зберігання зерна із збереженням його якості та недопущенням втрат вище природних); об'єкт договору (зерно певного виду, класу, кількості, яке визначено в договорі складського зберігання зерна); термін договору (із зазначенням певного часового проміжку або без указівки такого, що зумовлює дію договору до першої вимоги покладавця).

3. Із метою спрощення обігу складських документів на зерно та зменшення рівня зловживань на ринку зерна варто внести зміни до ст. 961 Цивільного кодексу України, законів України "Про зерно та ринок зерна в Україні" та "Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва", законодавчо передбачивши можливість видачі складських свідоцтв у електронній формі.

Список використаних джерел:

1. Правила зберігання зерна на насіння. URL: <https://www.growhow.in.ua/pravylya-zberihannia-zerna-na-nasinnia/> (дата звернення: 14.04.2020).
2. Водоп'ян Т., Тичковська О. Правове регулювання договору зберігання: окремі питання теорії та практики. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 14-18.
3. Демчук А. М. Цивільно-правова характеристика договору зберігання на товарному складі. *Історико-правовий часопис*. 2015. № 2. С. 87-92.
4. Демчук А. М. Порядок укладення договору зберігання на товарному складі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2015. Вип. 35. С. 123-125.
5. Демчук А. М. Істотні умови договору зберігання на товарному складі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія "Право". 2013. Вип. 21. Т. 1. С. 210-213.
6. Яворська О., Демчук А. Європейський досвід укладення договору зберігання на товарному складі. *Історико-правовий часопис*. 2014. № 1. С. 73-81.
7. Порядок випуску бланків складських документів на зерно, їх передачі та продажу зерновим складам, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2003 р. № 510. *Офіційний вісник України*. 2003. № 16. Ст. 706.
8. Порядок ведення реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2004 р. № 1569. *Офіційний вісник України*. 2004. № 46. Ст. 3053.
9. Гришаев С. П. *Что нужно знать о ценных бумагах*. М. : Юристъ, 1997. 280 с.
10. Котелевская А. А. Договор складского хранения и особенности правовой природы складских свидетельств. *Журнал российского права*. 2006. № 3. С. 95-104.
11. В Україні запустили мобільний додаток "Дія". УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/science/10862255-v-ukrajini-zapustili-mobilnyi-dodatok-diya.html> (дата звернення: 04.03.2020).
12. У ЄБА розповіли про пропозиції від бізнесу щодо концепції держави у смартфоні. Юридика газета online. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/u-eba-rozpozovili-pro-propoziciyi-vid-biznesu-shchodo-konceptiji-derzhavi-u-smartfoni.html> (дата звернення: 24.04.2020).

References:

1. Pravylya zberihannia zerna na nasinnia. URL: <https://www.growhow.in.ua/pravylya-zberihannia-zerna-na-nasinnia/> (in Ukrainian).
2. Vodopian T., Tychkovska O. Pravove rehuliuвання dohovoru zberihannia: okremi pytannia teorii ta praktyky. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2017. № 6. S. 14-18 (in Ukrainian).
3. Demchuk A. M. Tsyvilno-pravyva kharakterystyka dohovoru zberihannia na tovarnomu skladi. *Istoriiko-pravovyi chasopys*. 2015. № 2. S. 87-92 (in Ukrainian).
4. Demchuk A. M. Poriadok ukladennia dohovoru zberihannia na tovarnomu skladi. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Pravo*. 2015. Vyp. 35. S. 123-125 (in Ukrainian).

5. Demchuk A. M. Istotni umovy dohovoru zberihannia na tovarnomu skladi. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya "Pravo"*. 2013. Vyp. 21. T. 1. S. 210-213 (in Ukrainian).

6. Yavorska O., Demchuk A. Yevropeiskiy dosvid ukladennia dohovoru zberihannia na tovarnomu skladi. *Istoryko-pravovyi chasopys*. 2014. № 1. S. 73-81 (in Ukrainian).

7. Poriadok vypusku blankiv skladskykh dokumentiv na zerno, yikh peredachi ta prodazhu zernovym skladam, zatverdzhеныm Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 kvitnia 2003 r. № 510. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2003. №16. St. 706 (in Ukrainian).

8. Poriadok vedennia reiestru skladskykh dokumentiv na zerno ta zerna, pryiniatoho na zberihannia, zatverdzhеныi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 lystopada 2004 r. № 1569. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2004. № 46. St. 3053 (in Ukrainian).

9. Hryshaev S. P. *Chto nuzhno znat o tsennykh bumakh*. M.: Yuryst, 1997. 280 s. (in Russian).

10. Kotelevskaia A. A. Dohovor skladskoho khranenyia y osobennosti pravovoi pryrody skladskykh svydetelstv. *Zhurnal rossyiskoho prava*. 2006. № 3. S. 95-104 (in Russian).

11. V Ukraini zapustyly mobilnyi dodatok "Diia". UNIAN. URL: <https://www.unian.ua/science/10862255-v-ukrajini-zapustili-mobilnyi-dodatok-diya.html> (in Ukrainian).

12. U YeBA rozpovily pro propozyicii vid biznesu shchodo kontseptsii derzhavy u smartfoni. Yurydychna hazeta online. URL: <https://jur-gazeta.com/golovna/u-eba-rozpovili-pro-propozyciyi-vid-biznesu-shchodo-koncepciyi-derzhavy-u-smartfoni.html> (in Ukrainian).

Received: 10/05/2020

1st Revision: 15/06/2020

Accepted: 24/06/2020

I. Iakubovych, PhD Stud. (Law)

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

WAREHOUSE STORAGE OF GRAIN CONTRACT: ITS CONCEPT AND SPECIFICS

The Law of Ukraine "On Grain and the Grain Market in Ukraine" of 4 July 2002 defines grain as the fruits of cereals, legumes and oilseeds used for food, seed, fodder and technical purposes. Peculiarities of grain as a valuable agricultural raw material determine the peculiarities of its storage, which affects the specifics of legal regulation in this area. The article clarifies the characteristics of a grain storage contract, substantiates the list of its essential conditions, examines the legal nature and features of grain storage documents, identifies shortcomings in the legal regulation and execution of grain storage contracts, and substantiates proposals to eliminate them. It is established that the legal nature of the contract of warehouse storage of grain is manifested in the following: it is a contract for the provision of services; it is a public contract; it is a written contract; it is a bilateral contract; as a rule, it is a retaliatory contract; it is a fixed-term contract; it is a real contract; concluded in a special order; it is a contract of accession. The article proves that the essential terms of the grain storage contract are: the subject matter of the contract (grain storage services with preservation of its quality and prevention of losses above natural); the object of the contract (grain of a certain type, class, quantity, which is defined in the contract of grain storage); the term of the contract (with an indication of a certain period of time or without specifying the one that determines the validity of the contract to the first claim of the pledgor). In order to simplify the circulation of grain storage documents and reduce the level of abuse in the grain market, it is proposed to amend Article 961 of the Civil Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Grain and Grain Market in Ukraine" and the Law of Ukraine "On Certified Warehouses and Simple and Double Warehouse Certificates" in order to provide the legal possibility of issuing warehouse certificates in electronic form.

Keywords: a double warehouse certificate; grain; grain storage; a grain storage contract; grain storage documents; a simple warehouse certificate; a warehouse receipt.